

- D: Dítě dokáže poslouchat svého komunikačního partnera.

Dítě rozpozná agresivní komunikaci a používá vhodné strategie obrany proti agresi.

- U: Učitel vysvětluje podstatu agresivního jednání a vytváří/předkládá modelové situace, v nichž toto jednání mohou děti rozpoznat. Vede k hledání a nalézání optimálního způsobu reagování.
- U: Učitel upozorňuje na okamžiky, kdy se ve třídě objeví agresivita.
- U: Učitel hovoří s dětmi o reagování na agresivitu, používá příklady, případně i nácvik obran proti agresi.
- D: Dítě dokáže popsat agresivní jednání (ubližování, ponižování).
- D: Děti si v modelových situacích zkouší obrany proti agresi (např. opět prostřednictvím asertivních výroků; nebo v případě potřeby umět požádat druhého o pomoc – pro sebe či pro jiné dítě).
- D: Dítě umí v takové situaci požádat druhého o pomoc pro sebe či pro jiné dítě.

Dítě uvažuje o lhaní a podvádění v komunikaci a o jejich účelu.

- U: Učitel hovoří s dětmi o klamání, lhaní a jejich projevech (i ve vztahu k morálním důsledkům).
- D: Dítě se zamýšlí nad tím, kdy a jak tyto způsoby komunikace používá.

Oblast: Kooperace a kompetice

Dítě spolupracuje s druhými.

- U: Učitel organizuje kooperativní činnosti dětí a o výhodách a úskalích kooperace s nimi hovoří.
- D: Dítě spolupracuje s druhými v úrovni adekvátní věku.

Dítě používá základní individuální a sociální dovednosti pro práci ve skupině (seberegulace v situaci nesouhlasu či konfliktního jednání členů skupiny; dovednost odstoupit od vlastního nápadu; podřízení se vedení druhého; dovednost navazovat na druhé a rozvíjet jejich myšlenky apod.)

- U: Učitel zadává dětem v průběhu činností kooperativní úkoly a jejich prostřednictvím je učí jednotlivým dovednostem kooperativní práce.
- D: Děti respektují jiný názor, přijímají a uzavírají kompromisy, řeší konflikty.
- D: Děti si pojmenovávají své dovednosti pro společnou práci.
- D: Děti si pojmenovávají pravidla pro společnou práci a dodržují je.

Dítě se učí reagovat v situacích soutěže různými způsoby, trénuje odolnost, učí se respektovat etická pravidla, příp. poznává svůj vztah k soutěži (baví ho – nebaví apod.).

- U: Učitel koriguje (a reflektuje) chování dětí při soutěživě zaměřených aktivitách s ohledem na respektování etických pravidel vůbec a slušného chování i v situaci soutěže.